

Advokat Ken Nónklett
Sundsvegur 15
100 Tórshavn
Færøerne

Den 6. maj 2021
Dit j.nr. 1006

Sag BS-60016/2019-FAR
Fuglafjarðar kommuna mod Kappingarráðið

Retten sender oplysninger vedrørende sagen.

Kontakt retten for at høre mere, hvis der er spørgsmål til det fremsendte.

Med venlig hilsen

Johild Justinussen
kontorfuldmægtig

RETTEEN PÅ FÆRØERNE RETSBOG

Den 8. april 2021 kl. 09.15 holdt Retten på Færøerne offentligt retsmøde i retsbygningen.

Dommer Peter Flügge behandlede sagen.

Sag BS-60016/2019-FAR

Fuglafjarðar kommuna
(advokat Jógvan Elias Winther Poulsen)

mod

Kappingarráðið
(advokat Ken Nónklett)

Sagsøgeren, Fuglafjarðar kommuna, mødte med advokat Jógvan Elias Winther Poulsen.

Sagsøgte, Kappingarráðið, mødte med advokat Ken Nónklett.

Sagsøgeren, Fuglafjarðar kommuna, nedlagde påstand om, at Vinnukærunevndins afgørelse af 11. januar 2019 sættes ud af kraft for så vidt angår den del, der vedrører lodstransport, sådan at sagsøgte, Kappingarráðið, skal anerkende, at Fuglafjarðar kommuna ikke har tilsidesat § 11, stk. 1, i konkurrenceloven ved at forhindre P/f Faroe Agency i at udføre lodsflytning.

Subsidiært nedlagde sagsøgeren påstand om, at sagsøgte skal anerkende, at Vinnukærunevndins afgørelse af 11. januar 2019 sættes ud af kraft og at sagen hjemvises til fornyet behandling.

Sagsøgte nedlagde påstand om frifindelse.

Advokat Jógvan Elias Winther Poulsen gav en fremstilling af sagen.

Retten vejledte Rólant Højsted, Sigurd Rasmussen og Karl Erik Reynheim om sandhedspligten og strafansvaret forud for, at de afgav forklaring.

Parterne redegjorde for deres opfattelse af sagen.

Retten optog sagen til dom, der afsiges den 6. maj 2021 kl. 12.00 uden retsmøde.

Sagen blev udsat.

Retten hævet kl. 14.00.

RETTEŢEN PÅ FÆRØERNE RETSBOG

Den 6. maj 2021 kl. 12.00 holdt Retten på Færøerne offentligt retsmøde i retsbygningen.

Dommer Peter Flügge behandlede sagen.

Sag BS-60016/2019-FAR

Fuglafjarðar kommuna
(advokat Jógvan Elias Winther Poulsen)

mod

Kappingarráðið
(advokat Ken Nónklett)

Ingen indkaldt eller mødt.

Intet fremlagt.

Der blev afsagt

DOM

Sagen sluttet.

Retten hævet.

RETTEEN PÅ FÆRØERNE DOM

afsagt den 6. maj 2021

Sag BS-60016/2019-FAR

Fuglafjarðar kommuna
(advokat Jógvan Elias Winther Poulsen)

mod

Kappingarráðið
(advokat Ken Nónklett)

Denne afgørelse er truffet af dommer Peter Flügge.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen er anlagt den 7. marts 2019 og angår delvis tilsidesættelse af en afgørelse truffet af Vinnukærunevndin den 11. januar 2019.

Sagsøgeren, Fuglafjarðar kommuna, har nedlagt påstand om, at Vinnukærunevndins afgørelse af 11. januar 2019 sættes ud af kraft for så vidt angår den del, der vedrører lodstransport, sådan at sagsøgte, Kappingarráðið, skal anerkende, at Fuglafjarðar kommuna ikke har tilsidesat § 11, stk. 1, i konkurrence-loven ved at forhindre P/f Faroe Agency i at udføre lodsflytning.

Subsidiært har sagsøgeren nedlagt påstand om, at sagsøgte skal anerkende, at Vinnukærunevndins afgørelse af 11. januar 2019 sættes ud af kraft og at sagen hjemvises til fornyet behandling.

Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 261, stk. 2.

Oplysningerne i sagen

Den 19. juni og den 1. oktober 2018 afgav Kappingareftirlitið, bilag 9 og 10, indstilling til Kappingarráðið. Det fremgår om baggrunden herfor i bilag 9 blandt andet:

"...

1. Tann 9. desember 2016 fekk Kappingareftirlitið kunning um viðurskipti í sambandi við loðsbáta- og sleipitænastur í Fuglafirði, ið möguliga vóru í stríð við kappingarlógina. Vinnunevndin í Fuglafjarðar kommunu hevði hin 14. apríl 2014 samtykt, at ávís vinnufyrirteka í Fuglafirði skuldi verða fyrsta val hjá Fuglafjarðar havn í sambandi við loðsbátatænastuvirksemi.
2. Kappingareftirlitið avgjordi tann 10. mars 2017 at taka málið upp til viðgerð, og tann 19. apríl 2017 varð tilmæli um avgerð sent til høyringar hjá Fuglafjarðar kommunu. Tann 10. mai 2017 kom høyringssvar frá Fuglafjarðar kommunu við boðum um, at samtyktin varð strikað, og at havnarmeisterin framyvir einans fór at umbiðja neyðugar tænar. Kappingareftirlitið merkti, at hesi stig gingu teimum ívamállum sum vóru á mæti, og avgjordi Kappingareftirlitið tann 12. juni 2017 at niðurleggja málið, sbrt. §20 í kappingarlógini.
3. Í sambandi við at Kappingareftirlitið valdi at niðurleggja málið, varð Fuglafjarðar kommuna kunnur um, at hetta var treyta av, at P/f Faroe Agency nú kundu brúka sínar bátar.
4. Tann 26. februar 2018 fekk Kappingareftirlitið avrit av skrivi, sum Fuglafjarðar kommuna hevði sent til P/f Faroe Agency. Í hesum skrivi stendur, at havnarmeisterin er frítt stillaður, tá tað kemur til at umbiðja tænar. Grundarlagið fyri at niðurleggja málið var nú burtur, og hevur Kappingareftirlitið tí avgjørt at taka málið upp til nýggja viðgerð, sbrt. §20 í kappingarlógini.
5. Eftir at hava gjøgnumgingið hvat er farið fram í tíðarskeiðinum 2014 til 2018, er Kappingareftirlitið komið til ta niðurstøðu, at Fuglafjarðar kommuna fremur brot á §11, stk. 1 í kappingarlógini.
6. Í fyrsta lagi, hevur Fuglafjarðar kommuna framt mismun millum loðsbátatænastuveitarar við at forða P/f Faroe Agency í at veita loðsbátatænastur í Fuglafirði, til fyrimuns fyri staðbundna fyrirøku.
7. Í øðrum lagi, hevur Fuglafjarðar kommuna framt mismun millum sleipitænastuveitarar við at forða P/f Faroe Agency í at veita sleipitænastur í Fuglafirði, til fyrimuns fyri staðbundna fyrirøku.
8. Í triðja lagi hevur Fuglafjarðar kommuna sett umsitingarligar forðingar fyri P/f Faroe Agency við at krevja, at vátan frá reidarinum skal fyriligggja, í hvørjum einstökum fari, tá bátarnir hjá felagnum skulu brúkast til loðsflutning.

(...)

54. Lógin áleggur kommunum eina veitingarskyldu, sum er avmarkað til loðsing og ikki at veita loðsbátatænastu. Loðsbátatænasta er ein veiting, sum eigarin av loðsbátinum veitir P/f Faroe Agency, meðan loðsingin er ein veiting, ið loðsstøðin veitir P/f Faroe Agency. Tað framgongur

eisini greitt av kunngerð nr. 153 frá 21. desember 2012, hvat gjald skal rindast fyri loðsing, og, at loðsbátatænasta ikki er íroknað hetta gjald. Somuleiðis er ongin lógaráseting um gjald fyri loðsbátatænastur. Hetta er ein greið ábending um, at meðan loðsing er fevnt av veitingarskylduni, so er loðsbátatænastan harafturímóti ikki fevnd av somu skyldu.

55. Talan er hinvegin um tvær tænastur, sum eru samantvinnnaðar, tí í flestu forum fer loðsing fram frá skipi ella loðsbáti. Havandi í huga, at lóggávan byggir á tí praktisku skipan, ið var frammanundan, og at kommunurnar eru álagdar at tryggja at skip sambært §4 í loðslógini fáa loðsing, so eigur ein loðsstøð at verða tænastusinnað, tá flutningur av loðsi skal fara fram, og tá umboðsfólk ella reiðari ikki hava gjørt avtalu um loðsbátatænastu við loðsbátafelag frammanundan.

(...)

63. Loðsstøðirnar í Klaksvík, Runavík og Tórshavn røkja tær skyldur, ið loðslógin áleggur teimum, og uttan at forða umboðsmonnum at veita tær tænastur, sum avtalað er við reiðari um. Somuleiðis røkja hesar havnir tær skyldur, sum loðslógin áleggur teimum og uttan at gera mismun á staðbundnum ella feløg aðrastaðni í landinum.

..."

Uttanríkis- og Vinnumálaráðið besvarede den 28. september 2018 en henvendelse fra Kappingareftirlitið, bilag 8-12, således:

" ...

Kappingareftirlitið
Skálatrøð
100 Tórshavn
Føroyar

Tórshavn, tann 28. september 2018
J.nr.: 18/00407-5
At tákla í svan
Viðgjørt: ABD
Tygara skriv:

Viðvíkjandi fyrispurningi frá Kappingareftirlitinum um lótingslóg um havnaloðsing

Kappingareftirlitið spyr Uttanríkis- og vinnumálaráðið í teldubrævi tann 30. august 2018, vísandi til § 2, stk. 4 í kappingarlógini, um tann kappingaravmarking, sum Fuglafjarðar kommuna fremur, er ein beinleiðis ella neyðug fylgja av tí skyldu, sum er áløgd kommununi sambært § 4, stk. 1 í lótingslóg um havnaloðsing.

Um ein almenn regulering skal seta reglurnar í 2. og 3. kapitli í kappingarlógini til viks skal talan vera um

- eina beinleiðis fylgju av almennari regulering, tvs. at hetta skal framganga greitt og eyðsýnligt av lóggávuni ella, sum tað minsta, vera greitt, at lóggevari hevur fyrihildið seg til spurningin, at talan er um eina kappingaravmarking ella
- eina neyðuga fylgju av almennari regulering, har fyrítøkan ikki kann yvirhalda lóggávuna uttan at fremja kappingaravmarkingina. Um fyrítøkan hevur fleiri valmøguleikar og velur tann, sum er kappingaravmarkandi, kann hon ikki brúka § 2, stk. 2 sum verju.

Sambært § 2f í lótingslóg um havnaloðsing eru kommunumar loðsstøðir, og hava tær sambært § 4, stk. 1 í lógini veitingarskyldu. Sambært § 4, stk. 2 í lógini kann kommunan gera avtalu við privatán um at útinna loðsingina sambært § 4, stk. 1.

Uttanríkis- og vinnumálaráðið heldur, at ætlanin hevur verið, at veitingarskyldan og heimildin hjá kommununi sambært § 4, stk. 2 í lógini um at gera avtalu við privatán fevnir bæði um sjálvan loðsin og um loðsbátin.

(...)

Sambært upplýsingunum frá Kappingareftirlitinum, hefur Fuglafjarðar kommuna sett P/F Faroe Agency ymsar forðingar í at veita loðsbátatænastu í Fuglafirði.

Tað gongur ikki greitt fram av loðslógini, at tilíkar forðingar eru ein beinleiðis fylgja av lögtingslóg um havnalóðsing.

Lógin útilokar tó ikki, at tað verða settar avmarkingar, um tað í ítökiligum førum verður mett, at tað er ein neyðug fylgja av teimum skyldum, sum eru álagdar kommunu eftir lögtingslóg um havnalóðsing.

Tað kann sjálvsagt ikki útilokast, at serlig viðurskipti eru galdandi í Fuglafirði í mun til í øðrum havnum, sum hava við sær, at tað er neyðugt at gera ávís inntriv í fríu kappingina fyri, at skipanin kann virka. Tað treytar, at kommunan hefur tikið nærri avgerð um tað, og grundgivið fyri, at ein slik avmarking er neyðug. Kommunan hefur tå skyldu til at ansa eftir, at talan er um minst møgulig inntriv í kappingina.

Tað hefur kommunan ikki gjørt, og treytin fyri møguligum avmarkingum er tí ikki lokin.

Kappingareftirlitið indstillede den 1. oktober 2018 følgende til Kappingarráðið:

"...

1.1. Tilmælið

9. Melt verður Kappingarráðnum til at taka avgerð um, at Fuglafjarðar kommuna hefur framt brot á §11, stk. 1 í kappingarlógini, og at geva Fuglafjarðar kommunu boð, sbrt. §11, stk. 4 í kappingarlógini um:
 - at stæðga við at geva øðrum loðsbátatænastur at útinna, tå skip, sum P/f Faroe Agency umboðar koma og fara úr Fuglafirði, uttan so at P/f Faroe Agency hefur umbiðið hesar tænastur.
 - at stæðga við at geva øðrum sleipitænastur at útinna, tå skip, sum P/f Faroe Agency umboðar koma og fara úr Fuglafirði, uttan so, at P/f Faroe Agency hefur umbiðið hesar tænastur.

(...)

80. Hevur umboðsfelag ella reiðarí ikki gjørt avtalu um loðsflutning og hevur onki ynski hesum viðvíkjandi, so er tað skyldan hjá kommununi at tryggja at loðsbátur er tókur at flyta loðsin.

(...)

Marknaðurin fyri loðsbátatænastur

162. Fuglafjarðar kommuna hefur við síni ráðandi stóðu á marknaðinum fyri atløguplássi í Fuglafirði, har loðsstøðin hefur veitingarskyldu, sambært §4, stk. 1 í loðslógini, latið einum staðbundnum felagi at útinna loðsbátatænastur fyri P/f Faroe Agency, hóast at P/f Faroe Agency hefur keypt bátar til endamálið og áhaldandi hefur heitt á Fuglafjarðar havn um ikki at umbiðja hesar tænastur frá staðbundna felagnum. P/f Faroe Agency hefur eisini heitt á staðbundna felagið um ikki at útinna hesar uppgávur fyri seg.

(...)

174. Atburðurin hjá Fuglafjarðar kommunu hefur við sær, at P/f Faroe Agency verður bundið til at brúka eina tænastu, sum felagið hefur avtalu um sjálvt at útinna. Somuleiðis verður felagið avskorið frá at kunnu rigast um innihald og prís á tenastuni. Felagið missir eisini tann kostnaðar fyrimum, sum tað hefur við sær, at ein og sami bátur fremur loðsflutning og sleip.

..."

Kappingarráðið traf den 11. oktober 2018 følgende afgørelse, bilag 11:

"...

1.1. Avgerð

8. Kappingarráðið hevur tikið avgerð um, at Fuglafjarðar kommuna hevur framt brot á §11, stk. 1 í kappingarlógini:
 - við at forða P/f Faroe Agency at útinna loðsflutning, sum nærri lýst í parti 3.2.2.
 - við at forða P/f Faroe Agency at útinna sleipitænastur, sum nærri lýst í parti 3.2.2.
 - við at seta umsitingarlíga forðing fyri P/f Faroe Agency, sum nærri lýst í parti 3.2.2.
9. Kappingarráðið hevur tikið avgerð um at geva Fuglfjarðar kommunu fylgjandi boð, sbrt. §11, stk. 4 í kappingarlógini:
 - at steðga við at forða P/f Faroe Agency at útinna loðsflutning, tá skip, sum P/f Faroe Agency umboðar, koma og fara av Fuglafirði.
 - at steðga við at forða P/f Faroe Agency at útinna sleipitænastur, tá skip, sum P/f Faroe Agency umboðar, koma og fara av Fuglafirði.
 - at steðga við at seta krav um at reidarí, sum P/f Faroe Agency umboðar, skulu vátta um bátarnir hjá P/f Faroe Agency skulu brúkast í sambandi við loðsflutning og sleipitænastur.

2. Málslýsing

2.1. Inngangur

10. P/f Faroe Agency umboðar fleiri stórt russisk reidarí, sum hava virksemi í føroyskum sjóoki. Í nógv ár umskipaðu russisku fiskiskipini sínar lastir til farmaskip, meðan hesi lógu fyri akker í Nólsoyarfirði.
11. Føroyska Fiskiveiðueftirlitið hevði leingi ynskt, at russisku umskipingarnar skuldu fara fram við bryggju, soleiðis at betri eftirlit var við virkseminum hjá russiskum skipum í Føroyum. Føroyskir og russiskir myndugleikar gjørdur sáttmála um hesi viðurskifti, og kom sáttmálin í gildi tann 1. februar 2010.¹
12. Sáttmálin hevði við sær, at nógv russisk fiski- og farmaskip komu til bryggju at umskipa. Fyrstu tíðina var nógv virksemi í Kollafirði og á Sundi, men eisini í Klaksvík og í Fuglafirði vaks virkseimið. Í Fuglafirði var oljuterminalur komin, sum kundi lata skipum tungolju, og fekk Fuglafjarðar havn tí eina serstöðu hesum viðvíkjandi.
13. Støðan viðvíkjandi sleipibátum í Føroyum var ikki nøktandi um hetta mundi. Í Tórshavn var MS Pressarin hjá P/f Mest. Hesin kundi brúkast bæði sum loðs- og sleipibátur, og hann riggaði væl til uppgávarnar á Sundi og Kollafirði. Í Klaksvík varð bjargingarbáturin MS Ziska brúktur sum loðs- og sleipibátur. Í Fuglafirði varð loðs- og sleipibáturin MS Pilot brúktur.
14. Í 2013 fóru umboð fyri P/f Faroe Agency til Russlands at vitja nøkur av teimum reidaríum, sum felagið umboðaði. Russisku reidaríni greiddu føroyska umboðnum frá, at teir ikki vóru nøgdir við trygdina bæði í Klaksvík og í Fuglafirði, tí loðs- og sleipibátarnir har vóru ikki egnaðir til stóru russisku skipini.²
15. Í hesum sambandi valdi P/f Faroe Agency at byggja ein nýggjan loðs- og sleipibát í Istanbul. MS Maria kom til landið í februar 2014, og fór beint í vinnu.

(...)

2.4. Marknaðarlýsing

90. Havnir eru markamót millum vöruflytning á landi og vöruflytning um hav. Havnir hava tí ein týðandi búskaparligan leiklut í samfelagnum. Í 2015 og 2016 fór áleið 90% av foroykska úrflytninginum umvegis havnir, meðan 10% fór umvegis flogvöllin í Vágum.⁹
91. Tá skip koma, liggja ella fara frá bryggju kann torvur verða á fleiri ymiskum tænastum. Tað kann vera kommunan, sum veitur nakrar atknýttar tenastur, t.d. vatn ella innsavnan av ruski. Somuleiðis kunnu tað vera aðrar veitingar sum torvur er á, t.d. proviantering og bunkring.
92. Havnir kunnu vera í kapping við aðrar havnir ella hava monopol innan eitt ávíst landafroðiligt økið. Ein monopolstoða kann t.d. taka seg upp um ein havn hevur eina góða landafroðiliga staðseting í mun til aðrar granna havnir. Góða staðsetingin kann hava við sær at flutningstíð ella flutningskostnaður millum tvey økir gerst munandi lægri, enn um ein granna havn verður brúkt.
93. Tað kunnu eisini vera tenastur, sum havnin ella aðrir, sum eru staðsettir í havnini ella nærhendis, kunnu veita, sum havnir í grannaøkjum av eini ella aðrari orsök ikki kunnu veita.
94. Talan kann eisini vera um, at skip koma við farmi til eina fyrirtøku, sum er staðsett við havnarlagið ella nærhendis. Ofta vil tað ikki vera handilsliga ráðiligt at uppskipa vøruna í aðrari havn, t.d. um talan er um leysafarm. Í eini neyðstoðu kann leysafarmur umskipast í bingjur ella líknandi, men hetta er ikki ein loysn, sum er handilsliga ráðiligt.
95. Fuglafjarðar havn er í teirri serligu støðu, at havnin hevur einasta tungoljuterminál í Føroyum. SEV hevur tungoljugoymslur, men skip kunnu ikki bunkra frá teimum. Skip her umleiðir, sum brúka tungolju, fara tí til Fuglafjarðar at bunkra¹⁰.
96. Í øðrum lagi eru vírkini Pelagos og Havsbrún staðsett við havnarlagið í Fuglafirði. Tey skip, sum skulu lata uppsjóvarfisk til hesi vírki kunnu bara velja Fuglafjarðar havn, tí flutningur eftir landi, t.d. frá Gøtu ella Leirvík, kann neyvan fara fram á einum handilsligum grundarlagi.
97. Í triðja lagi er frystivirkið Bergfrost staðsett við havnarlagið í Fuglafirði. Tey farmaskip, sum koma eftir liðugvørum, sum liggja á goymslu hjá Bergfrost, kunnu bara velja Fuglafjarðar havn um talan er um leysafarm. T.d. farm, sum verður innskipaður á plattum.

...”

Sagsøgeren indbragte afgørelsen for Vinnukærunevndin, der den 11. januar 2019 traf den afgørelse, som påstås tilsidesat under nærværende sag. Det fremgår af bilag 1 blandt andet:

§ 2, stk. 2 í kappingarlógini

Sambært § 2, stk. 2 í kappingarlógini eru reglurnar í kapitli 2. og 3. í lógini ikki galdandi, um ein kappingaravmarking er ein beinleiðis ella neyðug fylgja av almennari regulering.

Sambært viðmerkingunum er endamálið við § 2, stk. 2 at tryggja, at politiskt ásettar reguleringar og avgerðir, tiknar við heimild í lóggávu, her uppi í reglur um ikki-lógarásettar uppgávur hjá kommunum (Kommunufullmaktin), ikki skulu kunna gerast ógyldugar av kappingarmyndugleikanum við tað, at hesar reguleringar og avgerðir kunnu hava onnur samfelagslig atlit enn atlit til kappingina.

Sambært § 2, stk. 4 skal Kappingarráðið seta fram fyrirspurning til landsstýrismanninn, sum varðar av viðkomandi regluverki og er tað landsstýrismaðurin, ið ger av, hvørt ein kappingaravmarking er fevnd av stk. 2.

Í hesum føri hevur Uttanríkis- og vinnumálaráðið viðgjørt spurningin og er niðurstøðan, at tað ber ikki til at staðfesta, at ein kappingaravmarking gongur greitt og eyðsýnligt fram av lóggávuni. Ráðið staðfestir eisini, at kommunan hevur ikki ásett kappingaravmarking.

Vinnukærunevndin hevur ikki heimild at meta um avgerðina hjá Landsstýrismanninum og leggur tí til grund at talan er ikki um eina kappingaravmarking, sum er ein beinleiðis ella neyðug fylgja av almennari regulering.

§ 11, stk. 1 í kappingarlógini

Sambært § 11, stk. 1 í kappingarlógini er ikki loyvt einum ella fleiri fyrirkum at misnýta eina ráðandi marknaðarstöðu.

Í viðmerkingunum til hesa grein í kappingarlógini verður m.a. sagt, at: *“Talan er um eina ráðandi stöðu, tá ein fyrirkka hevur eina so ráðandi búskaparliga stöðu, at fyrirkkan hevur møguleika at forða fyri munagóðari kapping á umrødda marknaðinum, av tí at nevnda stöða gevur fyrirkkuni møguleika fyri óheftum atburði móttvegis kappingarneytum, viðskiftafólki og í síðstu atløgu brúkarunum.”*

Tað er Kappingarráðið, sum hevur próvbyrðuna fyri, at talan er um ráðandi stöðu og at hon verður misnýtt.

Sambært Kappingarráðnum er misnýtslan tann, at Fuglafjarðar kommuna

- síðan apríl 2014 hevur brúkt hesa stöðu at forða P/F Faroe Agency at útinna tænarur á viðkomandi marknað fyri loðsflutning í Fuglafirði.
- síðan 2014 hevur brúkt hesa stöðu til at forða P/F Faroe Agency at útinna tænarur á viðkomandi marknað fyri sleipitænarur í Fuglafirði.
- síðan 2016 hevur brúkt hesa stöðu til at seta umsitingarliga forðing fyri, at P/F Faroe Agency kundi útinna tænarur á viðkomandi marknað fyri sleipitænarur í Fuglafirði.

Vinnukærunevndin metir, at kommunan sambært loðslógini hevur veitingarskyldu bæði tá tað snýr seg um loðs og um loðsbát.

Í hesari meting er dentur lagdur á svar frá uttanríkis- og vinnumálaráðnum frá 28. september 2018, at veitingarskyldan fevnir um bæði loðs og loðsbát. Av sama skrivi framgongur, at loðsstøðin hevur ábyrgdina av, at krøvini sambært lóggávuni verða hildin og skal móttvegis eftirlitinum, Sjóvinnustýrinum, prógva, at tey settu krøvini verða yvirhildin. Hetta er galdandi uttan mun til, um kommunan sjálv røkir uppgávuna, ella hevur gjørt avtalu við ein annan um at røkja uppgávuna. Sagt verður eisini, at talan má vera um eina skipan, sum loðsstøðin/kommunan hevur gjørt, og ikki ein privatúr, men í tí sambandi skal vera ansað eftir, at minst møgulegt inntriv verður gjørt í kappingina.

Kommunan hevur rætt til at skipa loðsingina og hevur rætt at krevja, at veitarar av loðstænarum ganga inn í eina loðsskipan hjá kommununi, sí í hesum sambandi teldupost frá uttanríkis- og vinnumálaráðnum frá 20. desember 2018.

Fuglafjarðar kommuna hevur tó ikki egnan loðsbát, hevur ikki bjóðað tænarum út og hevur heldur ikki ásett skrivligar mannagongdir fyri val av loðsbáti.

Vinnukærunevndin metir, at tá kommuna ikki á greiðan hátt hevur skipað loðstænarum og við stöði í, hvussu hon úttinnur virkseimi, má útgangsstøðið vera, at ynski hjá skipunum um ávísan veitara verður gingið á møti.

Kappingarráðið hefur víst á, hvussu nógv skip, ið P/F Faroe Agency umboðar, hava havt brúk fyri loðsing og sleipitænastum og hvussu ofta P/F Faroe Agency hava fingið loyvi til at flyta loðsin, ávíkvíst sleipa skipini. Talvurnur stuðla pástandinum hjá Kappingarráðnum, at P/F Faroe Agency bert í hendingaførum hava flutt loðsin, tá skip, sum P/F Faroe Agency umboðar, hava havt tørv á loðsi, tó so, at felagið í 2018 hefur útført hesa uppgávu í størri mun enn undanfarnu árinum. Fyri sleipitænastur hefur P/F Faroe Agency havt uppgávuna í størri mun enn viðvíkjandi loðsing, og hefur í 2014 og 2018 havt allar sleipiuppgávurnar, tá skip hjá felagnum hava havt tørv á sleiping.

Harafturat kemur, at hóast samtyktin hjá Vinnunevndini í Fuglafjarðar kommunu frá 2014 at staðbundin fyrirtøka skuldi verða fyrsta val, er strikað, stuðlar teldupostur frá havnameistararnum frá 4. apríl 2018, at Fuglafjarðar havn framhaldandi velur at brúka staðbundna veitaran, hóast P/F Faroe Agency ynskir at teirra bátur verður brúktur. Samtyktin hjá kommununi at frittstilla havnameistararnum stuðlar somuleiðis pástandinum hjá Kappingarráðnum, at kommunan misnýtir sína ráðandi stöðu.

Vinnukærunevndin ásannar, at kommunan kann hava sakligar orsøkir til at velja annan bát til uppgávurnar t.d. vísandi til responstíðir og logistikkinn á fjørðinum og á henda hátt hevði borið til at koppa próvbyrðuna yvir aftur á Kappingarráðið. Men Fuglafjarðar kommuna hefur ikki skrivligar mannagongdir fyri val av loðsbáti og tí ber ikki til at gjøgnumskoða mannagongdina fyri hvussu val av loðsbáti fer fram í Fuglafjarðar kommunu. Kommunan hefur heldur ikki kunna víst á í einstøku førunum, hví annar bátur enn tann hjá P/F Faroe Agency er valdur til uppgávuna, tá skip sum P/F Faroe Agency umboðar hefur tørv á loðsbáti. Kommunan hefur tí ikki lyft próvbyrðuni fyri, at hon hefur ikki forðað P/F Faroe Agency at útinna tænar á viðkomandi marknaði fyri loðsflutningi á Fuglafirði.

Samanumtikið verður tí mett, at Fuglafjarðar kommuna hefur framt brot á § 11, stk. 1 í kappingarlógini, við at forða P/F Faroe Agency at útinna loðsflutning, tá skip, sum P/F Faroe Agency umboðar, koma og fara av Fuglafirði.

..."

Forklaringer

Rólant Højsted har forklaret blandt andet, at han siden 2009 har været havnemester i Fuglafjarðar kommuna. Han administrerer og fører tilsyn med alt arbejdet på kajområdet, og når der er behov for en lods, så sørger han for at rekvirere en og også bådtransport til lods. Når det er udenlandske skibe, er det som regel agenten for skibet, som kontakter havnen. Lods bliver almindeligvis sat ombord på det pågældende skib ude i fjorden eller ved et af de særlige lods punkter. Alle udenlandske skibe skal som udgangspunkt have lods ombord før de sejler i havn. Det gælder alle havne på Færøerne.

Faroe Agency repræsenterer en del russiske trawlere og fragtskibe. Ofte omlastes skibene i andre havne, hvorefter de kommer til Fuglafjørð for at bunkre tungolie. Fuglafjørð er den eneste havn, som leverer den type olie. Tungolie er en vigtig del af havnens virksomhed, men det er ikke den eneste. Havnen bruges ikke til omlastning, men der landes fisk til Pelagos, og der fragtes frysegods fra Bergfrost. Af den frosne fisk fragtes ca. halvdelen via vejnettet. Af produkterne fra Havsbrun fragtes omkring 15.000 – 20.000 tons fragtes via vejnettet, mens omkring 50.000 tons fragtes med skib fra havnen. Fisken som forarbejdes i Fuglafjørð fragtes dertil med skib.

Når der er behov for lods til skibe, som Faroe Agency repræsenterer, har agentens lods båd været anvendt de sidste år, når den har været ledig. Ellers anvendes den lokale båd eller den fra Klaksvík. Årligt er der behov for lods til omkring 200 skibe. Faroe Agency står for i hvert fald 60% af disse lodstransporter. Ellers er det stort set altid Pilot, der anvendes. I mindre omfang anvendes en båd fra Klaksvík. Det giver jævnligt anledning til forsinkelser, når Faroe Agency's båd anvendes, fordi den har hjemhavn et stykke væk og sejler langsomt. Der opstår ventetid og mistet omsætning på grund af dette. Ventetiden er nok ikke i strid med lodsloven, men det er problematisk i forhold til at yde en god service.

Ved bilag B svarede han alene på, at det var rigtigt forstået, at Pilot skulle anvendes til at fragte lods ud til skibet. Det var ikke en bekræftelse af, at Pilot altid skulle anvendes.

Skibene som Faroe Agency repræsenterer bruger havnen til at bunkre og laste frysegods fra Bergfrost. Der er tale om mange frysefragtskibe

Han har aldrig haft behov for at kontakte et rederi for at få bekræftet, at en agent, som påstår at repræsentere rederiet, også rent faktisk gør det.

Han er ikke klar over, at Fuglafjørð kommune skulle have reklameret med at have den eneste tungolie terminal på Færøerne.

Sigurd Rasmussen har forklaret blandt andet, at han de seneste 13 år har været fuldmægtig i Kappingareftirlitið. Indstillingen til Kappingarráðið har været forelagt sagsøgeren inden afgørelsen og han har besvaret advokatens bemærkninger punkt for punkt og videresendt det hele til Kappingarráðið, som således har været orienteret om alle oplysninger og synspunkter i sagen. Det er hans opfattelse, at sagsøgeren ikke har konkretiseret eller dokumenteret saglige hensyn, som eventuelt kunne begrunde sagsøgerens brug af en bestemt transportør. Han mener, at lodsloven indeholder regler om, at skibe, som skal have lods ombord, skal give besked om dette, vist nok 5 eller 6 timer, inden skibet ankommer til lodspunktet.

Kappingareftirlitið gik i gang med at definere det relevante marked for afgørelsen. Efter loven skal der laves en undersøgelse af udbud og efterspørgsel, men der kan også anvendes andre metoder til undersøgelsen. Det var imidlertid helt klart på grundlag af det materiale, som blev modtaget fra Rólant Højgaard og Faroe Agency, at skibene som agenten repræsenterede primært anvendte havnen til ærinder, som vanskeligt kunne løses på anden måde end ved at anløbe havnen. Der var tale om at bunkre tungolie og landing af pelagisk fisk, som dårligt tåler omlastning til vejtransport, hvilket i øvrigt på grund af de store

mængder er urealistisk. Konklusionen var, at skibene som Faroe Agency repræsenterede reelt ikke havde anden mulighed end at anløbe havnen.

Omkostningerne til lodstjenesten er forholdsvis lave sammenlignet med værdien af hovedvirksomheden. En prisændring på fx 5-10% i forbindelse med lodstjenesten ville derfor ikke ændre på valget af havn.

Konkurrencemyndighederne har ikke haft aftalerne mellem Faroe Agency og rederierne mens der blev arbejdet med sagen eller udarbejdet indstilling til Kappingarráðið. Det er efter hans opfattelse sådan, at agenten utvivlsomt repræsenterer rederiet på stedet. Han fandt det derfor overflødigt at undersøge aftalerne mellem agenten og rederierne nærmere. Han har ikke hørt om, at den relation skulle have givet anledning til tvivl i andre sammenhænge. Det er i øvrigt også af begrænset betydning, fordi konkurrencereglerne stiller krav til den part, der er dominerende på et bestemt marked. Det afhænger af havnen, om det er almindeligt på stedet, at agenter selv tilbyder transport af lodser.

Karl Erik Reyneheim har forklaret blandt andet, at han siden 2011 har været direktør for Faroe Agency, der repræsenterer udenlandske skibe, som kommer til Færøerne. Hans primære opgaver er operation af skibene og kommunikation med rederierne om konkrete opgaver. Siden 2004 har Faroe Agency haft faste aftaler med 12 russiske rederier, som primært driver fiskeskibe. Der er endvidere kundeforhold med en række andre udenlandske rederier, som driver fiske- og transportskibe. Derudover er der skibe, som tilfældigt skal bunkre under en rejse, og som kontakter Faroe Agency. Det er typisk fragtskibe eller fartøjer med tilknytning til militæret.

De faste kundeforhold omfatter håndtering af alle forhold, som skibet har behov for, når det kommer i havn, herunder finde plads i den rigtige havn, koordinere og organisering af omlastninger. Bunkring af tungolie kan kun foregå i Fuglafjørð, og en del af fragtskibene skal afhente godt fra Pelagos eller Bergfrost. Det er undtagelsen af ingen af Faroe Agency's 2 lodsbåde ikke er til rådighed, og det sker bestemt ikke oftere, end det sker for Pilot. Pilot var i dok i et helt år, med motorproblemer. I den tid brugte havnen typisk Tjørnunes fra Klaksvík i stedet. Faroe Agency får stort set intet arbejde fra havnen. Faroe Agency forsøger at placere deres lodsbåde strategisk i forhold til behovet, og er de ikke ledige, så anmoder de om en anden båd. Efter Vinnukærunevndins afgørelse har Faroe Agency fået mulighed for at anvende sine egne lodsbåde til skibe, som de repræsenterer. Lodsning er en naturlig del af det, der skal organiseres, når et skib skal i havn. Dette er typisk ikke detaljeret reguleret i aftalerne mellem Faroe Agency og rederierne.

Efter kommunens (erhvervsudvalget) beslutning i 2014 om at Pilot skulle være førstevalg i forbindelse med transport tjenester, så skulle Pilot transportere lod-

sen og sende en regning for det, mens Faroe Agency's egne både kunne udføre slæbearbejdet. Den opdeling var spild, idet det økonomisk var mere fornuftigt at lade samme båd udføre begge opgaver. Pilot er en gammel slæbebåd, mens bådene tilhørende Faroe Agency er kombineret lods både og slæbebåde.

Faroe Agency har tilbudt lods- og slæbebådstjenester i Fuglafjørð, men det er åbenlyst, at kommunen har fravalgt virksomheden siden beslutningen i 2014. Ejerne af Sp/f Pilot har været dygtige til at påvirke det politiske system, og således fået eneret på at udføre lods- og olieforureningsbekæmpelse for havnen. Dette selvom begge Faroe Agency's både er godkendte som lods- og slæbebåde og er bedre egnede til begge opgaver. Det er kun i Fuglafjørð, at Faroe Agency bliver forhindret i at anvende sine egne både til at servicere de skibe, som virksomheden repræsenterer.

Parternes synspunkter

Fuglafjarðar kommuna har overordnet anført blandt andet, at kommunen ikke har tilsidesat konkurrencelovens § 11, stk. 1.

Det bestrides, at kommunen ikke har misbrugt en dominerende markedsstilling. Kommunen har i medfør af lodslovens § 4, stk. 1 og stk. 2, pligt til at sikre lodstjeneste i den pågældende havn. Det gøres gældende, at pligten omfatter både at stille en lods til rådighed og sørge for, at lodsens transporteres til skibet, og at der kan være saglige grunde for at kommunen vælger en bestemt leverandør til transporten.

Ved vurderingen af det relevante marked i relation til transport af lods gøres det gældende, at sagen skal ses i lyset af, at Faroe Agency fungerer i hele landet, og at Fuglafjarðar kommuna derfor ikke kan siges at have en dominerende stilling på det relevante marked. I øvrigt transporteres en stor del af havnens gods via vejnettet, og det relevante marked er ikke defineret så præcist, at det kan lægges til grund, at sagsøgere har misbrugt en dominerende stilling.

Det bestrides, at Vinnukærunevndin kan pålægge Fuglafjarðar kommuna en særlig streng bevisbyrde for ikke at have tilsidesat konkurrencelovens § 11. Reelt pålægges kommunen at anvende en bestemt privat leverandør hvis ikke der er særlig saglig begrundelse for at vælge en anden. Kommunen har en leveringsforpligtelse.

Det bestrides, at kommunen kan pålægges at benytte Faroe Agency som leverandør på et aftalegrundlag, som virksomheden ikke vil fremlægge. Provokationen herom er ikke blevet opfyldt, og grundlaget under Vinnukærunevndins afgørelse er ufuldstændigt, hvilket det bør tillægges processuel skadevirkning.

Det gøres gældende, at sagsøgte burde have forelagt spørgsmålet om konkurrenceskadelig virkning af kommunens fremgangsmåde for ministeren i medfør af konkurrencelovens § 2, stk. 5, hvilket tillige er en mangel ved afgørelsen som kan begrunde sagens hjemvisning.

Kappingarráðið har overordnet anført blandt andet, at Fuglafjarðar kommuna har misbrugt en dominerende stilling på markedet til fordel for en bestemt virksomhed i kommunen.

Konkurrencelovens § 11, skal vurderes i forhold til det konkrete marked, det relevante marked, der skal fastlægges ud fra udbud og efterspørgsel. For skibene repræsenteret af Faroe Agency gør sig gældende, at omkring 90% af deres ærinde i havnen er losning af pelagisk fisk til Pelagos, bunkre tungolie og afhente frysegods fra Bergfrost. Det afvises, at alle havne i landet skal indgå i vurderingen af det relevante marked, idet det alene er i Fuglafjørð, at Faroe Agency forhindres i at anvende egne lodsåde.

Sagsøgte har i overensstemmelse med lovregler, praksis og godforvaltningsskik undersøgt det relevante marked og i den forbindelse skåret sagen til. Det gøres gældende, at det relevante marked er havnen i Fuglafjørð.

Uttanríkis- og Vinnuáráðið besvarelse i bilag 18-12 understøtter, at konkurrenceforvridende foranstaltninger iværksat af sagsøgeren skal være sagligt begrundede, selvom sagsøgeren har en leveringspligt efter lodsloven. Det gøres gældende, at sagsøgeren ikke har dokumenteret sådanne saglige hensyn.

Bilag B dokumenterer, at Fuglafjarðar kommunas om ikke at anvende andre lodsåde end Pilot.

Der er ingen oplysninger om, at indholdet af aftalerne mellem Faroe Agency og rederierne har haft nogen betydning for spørgsmålet om hvilken lodsåde, der skulle anvendes. Sagsøgtes manglende opfyldelse af provokationen er uden betydning for sagens afgørelse.

Da det relevante marked er havnen i Fuglafjørð og da Fuglafjarðar kommuna utvivlsomt har forhindret stort set alle andre end Pilot, og herunder Faroe Agency, i at anvende sine egne lodsåde til transporten af lodser, har der været tale om en ekskluderende strategi fra sagsøgerens side. Sagsøgeren har ikke bevist at have en saglig begrundelse for sin fremgangsmåde, og der er derfor sket tilsidesættelse af konkurrencelovens § 11. Sagsøgte bør frifindes.

Rettens begrundelse og resultat

Det fremgår, at erhvervsudvalget i Fuglafjarðar Kommuna den 14. april 2014 besluttede, at skibet Pilot, skulle være førstevalg i forbindelse med blandt andet lodsopgaver for kommunen. Beslutningen blev efter henvendelse fra konkurrencemyndighederne efterfølgende frafaldet.

Efter forklaringen afgivet af Karl Erik Reynheim og e-mailkorrespondance den 4. april 2018 mellem Karl Erik Reynheim og Rólant Højsted tiltræder retten imidlertid, at Fuglafjarðar Kommuna ved valget af transportør reelt og i overensstemmelse med beslutningen af 14. april 2014 har lagt hindringer i vejen for, at Faroe Agency kunne yde lodstransport til skibe, som Faroe Agency repræsenterede på vegne af de respektive rederier.

Det fremgår, at Faroe Agency råder over 2 både, som ubestridt er godkendte og egnede til at udføre opgaven, og at Faroe Agency vedholdende har fremsat ønske om at kunne anvende disse ved transport af lodser til egne skibe.

Som sagen foreligger oplyst, ejes og drives lods- og slæbebåden Pilot af en privat aktør. Der er ikke oplysninger om, at Fuglafjarðar Kommuna har besluttet at alle opgaver med transport af lodser skal udføres af kommunens egen lodsbaad, af én bestemt aktør, eller at en sådan opgave har været i udbud.

Efter lodslovens § 4, er kommunen forpligtet til at stille lods til rådighed og sikre transport af lodsene til og fra skibe, som har lodspligt.

Retten tiltræder vurderingen, hvorefter kommunens leveringsforpligtelse efter § 4, ikke nødvendiggør, at private, som opfylder betingelserne for at udføre opgaver med transport af lodser, og som er anmodet om at påtage sig opgaven af det pågældende skibs repræsentant, afskæres fra at udføre opgaven. Spørgsmålet har været forelagt ministeren for området i medfør af konkurrencelovens § 2, stk. 4.

På den baggrund tiltræder retten således, at leveringsforpligtelsen, som følger af § 4, ikke nødvendiggør, at der iværksættes hindringer for privates udførelse af opgaver med transport af lodser, og at en sådan fremgangsmåde ikke følger direkte af bestemmelsen eller den opgave, som ved bestemmelsen er pålagt kommunen at varetage, jf. konkurrencelovens § 2, stk. 2, og at konkurrencelovens kap. 2 og 3 derfor regulerer forholdet.

Det følger af lodslovens bestemmelser, at lodspligtige skibe skal benytte lods, når de sejler ind og ud af færøske havne. Det er kommunen, hvori den pågældende havn er placeret, der forestår lodsningen efter lodsloven og nærmere regler fastsat af ministeren.

Retten tiltræder, at Fuglafjarðar Kommuna har rådighed over, hvordan lodsopgaverne skal løses og har en potentielt dominerende stilling på området for transport af lodser i kommunens område.

Det er ubestridt, at Faroe Agency repræsenterer et stort antal skibe omfattet af lodspligten, og at disse anløber havnen i Fuglafjørð flere gange om ugen. Det er ligeledes ubestridt, at de pågældende skibe lander pelagisk fersk fisk til en bestemt fabrik på havnen og transporterer frysegods fra havnen i betydelige mængder og bunkrer tungolie fra havnens terminal. Det er oplyst, at der ikke findes andre muligheder for at bunkre tungolie ved kaj på Færøerne.

Henset hertil, herunder at skibene, som Faroe Agency repræsenterer, i betydelig udstrækning benytter bestemte leverandører og aftagere placeret på havnen i Fuglafjørð, og da det efter sagens oplysninger ikke kan lægges til grund, at skibene uden unødigt besvær kunne benytte andre havne, tiltræder retten, at den konkurrencemæssige vurdering skal tage udgangspunkt alene i havnen i Fuglafjørð.

Rólant Højsted, der har være havnemester i Fuglafjarðar Kommuna siden 2009, har forklaret, at han aldrig har haft behov for at kontakte et rederi med henblik på at afklare, hvorvidt en agent rent faktisk repræsenterer et bestemt rederi. Herefter og da der ikke i øvrigt er fremkommet oplysninger som giver grundlag for at betvivle, at Faroe Agency repræsenterer skibe i det påståede omfang, er manglende fremlæggelse af aftaler mellem Faroe Agency og rederierne uden betydning for vurderingen af sagen.

På det anførte grundlag og da Fuglafjarðar Kommuna ikke har redegjort for saglige hensyn, som kan begrunde et andet resultat, tiltræder retten Vinnukærunevndins vurdering, hvorefter Fuglafjarðar Kommuna tilsidesat konkurrencelovens § 11, stk. 1, ved at hindre Faroe Agency i at benytte egne lods både til at transportere lodser til og fra skibe, som agenten repræsenterede, uden at dette var sagligt begrundet.

På det anførte grundlag er betingelserne ikke til stede for at sætte Vinnukærunevndins afgørelse af 11. januar 2019 ud af kraft i det påståede omfang.

Herefter og da der ikke er fremkommet oplysninger om sagsbehandlingsfejl, som kan begrunde hjemvisning, tages sagsøgtes påstand om frifindelse til følge.

Sagsomkostningerne er efter sagens forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 60.000 kr. med tillæg af mvg. Beløbet betales inden 14 dage af Fuglafjarðar kommuna til Kappingarráðið, som er ikke mvgregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Sagsøgte, Kappingarráðið, frifindes.

Fuglafjarðar Kommuna skal til Kappingarráðið betale sagsomkostninger med 60.000 kr. med tillæg af mvg.

Beløbet skal betales inden 14 dage.